

รายงานผลการพิจารณาคึกษา

ของ

คณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

เรื่อง “รายงานผลการพิจารณาคึกษากฎหมายดิจิทัล
เพื่อเศรษฐกิจและสังคม”

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ (สปช) ๑๐๑๔ /๒๕๕๘

สภาปฏิรูปแห่งชาติ

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๖ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง รายงานผลการพิจารณาศึกษากฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

กราบเรียน ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานผลการพิจารณาศึกษา จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ ครั้งที่ ๗/๒๕๕๗ วันอังคารที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ที่ประชุมได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามข้อบังคับการประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๘๐ เพื่อทำหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศให้สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่สภามอบหมาย โดยคณะกรรมการประกอบด้วย

๑. รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี	ประธานกรรมการ
๒. ศาสตราจารย์กิตติคุณสุกัญญา สุตบรรทัด	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. รองศาสตราจารย์พนา ทองมีอาคม	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายวสันต์ ภัยหลีกส์	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นางภัทริยา สุมะโน	ที่ปรึกษากรรมการ
๗. พลเอก พอล มณีรินทร์	ที่ปรึกษากรรมการ
๘. พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร	กรรมการ
๙. พันตำรวจโท จิตต์ ศรีโยหะ มุกดาธนพงศ์	กรรมการ
๑๐. นายนิพนธ์ นาคสมภพ	กรรมการ
๑๑. นายนิมิต สิทธิไตรย์	กรรมการ
๑๒. นางประภา เหนระกุล ศรีนวลนันท	กรรมการ
๑๓. นายประสิทธิ์ ปทุมรักษ์	กรรมการ
๑๔. นายมนูญ ศิริวรรณ	กรรมการ
๑๕. นายมานิจ สุขสมจิตร	กรรมการ
๑๖. รองศาสตราจารย์สืบพงศ์ ธรรมชาติ	กรรมการ
๑๗. พลเรือเอก สุรินทร์ เรืองอารมณ์	กรรมการ
๑๘. นางสาวอ่อนอุษา ลำเลียงพล	กรรมการ

/๑๙. นางเตือนใจ

๑๙. นางเตือนใจ สินธุวณิก

โฆษกกรรมการ

๒๐. นายบุญเลิศ คชายุทธเดช

รองโฆษกกรรมการ

๒๑. นายประดิษฐ์ เรืองดิษฐ์

เลขานุการคณะกรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้จัดทำ รายงานผลการพิจารณาศึกษากฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เสร็จสิ้นแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อ ได้โปรดนำเสนอที่ประชุมสภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

จุมพล รอดคำดี

(รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี)

ประธานกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ

สำนักกรรมการ ๑

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ - ๒๖๖๕ - ๖

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ - ๒๖๕๘.

สำเนาถูกต้อง

(นางนงนุช เศรษฐบุตร์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๑

ชี้वाल/ร่าง
เขมภัสสร/พิมพ์
พิศณ/ตรวจ

สารบัญ

	หน้า
๑. หลักการและเหตุผล	๑
๒. ประเด็นการศึกษา	๒
๓. วิธีการพิจารณาศึกษา	๒
๔. สรุปผลการพิจารณาและมติของคณะกรรมการ	๔
๕. ข้อเสนอประเด็นการปฏิรูปและแนวทางการดำเนินการ ที่นำเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณา	๑๓

รายงานผลการพิจารณาศึกษา
คณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ
สภาปฏิรูปแห่งชาติ
เรื่อง “กฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม”

๑. หลักการและเหตุผล

โดยที่ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายไว้ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ ในส่วนของการสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศว่า รัฐบาลได้กำหนดนโยบายให้มีการส่งเสริมภาคเศรษฐกิจดิจิทัลและวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศอย่างจริงจังซึ่งจะทำให้ทุกภาคเศรษฐกิจก้าวหน้าไปได้ทันโลกและสามารถแข่งขันในโลกสมัยใหม่ ทั้งด้านการผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์ดิจิทัลโดยตรง และการใช้ดิจิทัลให้รองรับการให้บริการของภาคธุรกิจการเงินและธุรกิจบริการเรื่องอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคสื่อสารและบันเทิงตลอดจนการใช้ดิจิทัลรองรับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การขับเคลื่อนเข้าสู่ความเป็นดิจิทัลมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในทุกด้านโดยเฉพาะการพัฒนาธุรกิจการสื่อสารของประเทศในอนาคตที่จำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล โดยมีเป้าหมายให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ การมีขนาดที่พอเพียงต่อการใช้งาน มีเสถียรภาพที่มั่นคง มีราคาที่เหมาะสม เพื่อเป็นพื้นฐานไปสู่การพัฒนาและต่อยอดกิจกรรมการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีประสิทธิภาพสูงสุด จึงต้องมีการปรับปรุงให้มีหน่วยงานที่รองรับนโยบายในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ โดยการจัดตั้งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมขึ้นรับผิดชอบด้วยการปรับปรุงภารกิจและโครงสร้างของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้ครอบคลุม การแบ่งส่วนราชการในกระทรวง และการโอนอำนาจหน้าที่ ภารกิจ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ และภาระผูกพัน รวมถึงข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างและอัตรากำลัง

ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการและได้ผ่านความเห็นชอบต่อร่างกฎหมายชุดเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๗ และวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๘ และภายหลังปรากฏว่ามีกลุ่มบุคคลและผู้ที่ไม่คาดคิดว่าอาจได้รับผลกระทบเมื่อร่างกฎหมายชุดเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าวมีผลบังคับใช้ อาทิ เครือข่ายกลุ่มบุคคลผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม กลุ่มเครือข่ายสื่อเพื่อเด็กเยาวชนและครอบครัว และองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน ได้ยื่นหนังสือและแสดงความเห็นผ่านสื่อมวลชนมาอย่างต่อเนื่อง และโดยที่อาจเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อแนวทางการปฏิรูปสื่อที่คณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ รับผิดชอบอยู่ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดของบทบัญญัติในร่างกฎหมายทั้ง ๑๐ ฉบับ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทำงานของคณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศต่อไป

๒. ประเด็นการศึกษา

คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ในคณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้มีการประชุมปรึกษาหารือ กำหนดประเด็นการศึกษา โดยมุ่งเน้นศึกษาเฉพาะประเด็นผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการบังคับใช้ ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ทั้ง ๑๐ ฉบับ เท่านั้น และที่ประชุมได้ จัดทำกรอบและกำหนดแนวทางการศึกษาที่สำคัญได้ดังนี้

๑. แนวคิดหลักการสำคัญของการเสนอร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ทั้ง ๑๐ ฉบับ สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและสังคมของประเทศไทย ได้จริงหรือไม่

๒. โครงสร้าง สถานะและบทบาทอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน องค์กรหรือหน่วยงานรัฐ ที่จัดตั้งขึ้นตามร่างกฎหมายเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) มีความชัดเจนเพียงพอ และ สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและสังคมของประเทศไทยได้จริงหรือไม่

๓. สถานะและบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (กสทช.) ภายใต้ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) จะเป็นไปในทิศทางใด และการจัดตั้งกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม วัตถุประสงค์ในการที่จะนำเอาเงินกองทุนไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดมีความชัดเจนเพียงพอแล้วหรือไม่ และประชาชนผู้บริโภคจะได้ประโยชน์จากกองทุนดังกล่าวอย่างไร

๔. ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ได้มีการกำหนด มาตรการรองรับหรือกลไกการปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการสื่อสารและรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ของประชาชน เพื่อไม่ให้ถูกลิดรอนหรือถูกละเมิดหรือไม่ เพียงใด รวมทั้ง มีการกำหนดมาตรการกลไก การตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่และมาตรการเยียวยาให้กับประชาชนผู้ถูกระทำละเมิด จากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้ร่างกฎหมายชุดดังกล่าวหรือไม่

๕. โครงสร้าง สถานะและบทบาทอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน องค์กรหรือหน่วยงานรัฐ ที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามร่างกฎหมายเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) จะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของภาคเอกชน ภาคธุรกิจ หรือผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือไม่ และจะมี มาตรการสนับสนุนส่งเสริมและสร้างความเชื่อมั่นความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cybersecurity) ให้กับภาคเอกชน ภาคธุรกิจ หรือผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ อย่างไร

๓. วิธีการพิจารณาศึกษา

คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้มีการประชุม ปรึกษาหารือพร้อมทั้งแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ วันพฤหัสบดีที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๘ วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๘ วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๘ และวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๘ เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล รวมทั้ง รวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับร่างกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ทั้ง ๑๐ ฉบับ โดยพิจารณาศึกษาจาก

๑. ข้อเสนอเรื่องกฎหมายดิจิทัล ทั้ง ๑๐ ฉบับ ของเครือข่ายพลเมืองเน็ต Thai Netizen Network และเครือข่ายคนพิการ โดยสมาคมพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย (Disabilities Thailand : DTH) เป็นผู้เสนอ

๒. เอกสารข้อสรุป ข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ทั้ง ๑๐ ฉบับ ที่มีการเปิดอภิปรายเวทีสาธารณะ เพื่อรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทั้งจากนักวิชาการ ผู้ประกอบการ ประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากภาคส่วนต่างๆ อาทิ เวทีเสวนาของคณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกับคณะกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สภาปฏิรูปแห่งชาติ เวทีสัมมนาระหว่างคณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ ร่วมกับ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยพายัพ เวทีเสวนา NBTC Public Forum ๑/๒๕๕๘

๓. ข้อมูลและสรุปเอกสารที่มีการเผยแพร่และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ทั้ง ๑๐ ฉบับ ที่ปรากฏตามสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ตลอดจนได้มีการเชิญบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง เพื่อมาให้ข้อมูลและร่วมนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามกรอบประเด็นการพิจารณาศึกษาที่คณะอนุกรรมการได้กำหนดไว้ ดังนี้

๑. นางสุรางคณา วายุภาพ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) และในฐานะตัวแทนผู้ได้รับมอบหมายจาก รองปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (นางทรงพร โกมลสุรเดช)

๒. นางสาววิไล อมรภรณ์ ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายคมนาคม ผู้แทนสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะบุตร บุญอร่ามเรือง อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

๔. นายวิษณุ ตันตวิรุฬห์ ที่ปรึกษาประจำตัว ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชชัย จิตรภาชน์นันท์ กรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

๕. นายสุพจน์ เขียวรุฒิ ผู้อำนวยการโครงการ Industrial Liaison Program คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๖. นายไพบูลย์ อมรภิญโญเกียรติ ทนายความและที่ปรึกษากฎหมาย

๗. ศาสตราจารย์กาญจนา กาญจนสุต อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (Asian Institute of Technology : AIT)

๘. นางสาวกชิตธร ภูภราดัย หัวหน้างานศึกษานโยบายเทคโนโลยี ECTI และดัชนีสังคมสารสนเทศ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรเทพ เบญญาอภิกุล อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๑๐. นางสาวสารี อ๋องสมหวัง ประธานกรรมการปฏิรูปการคุ้มครองผู้บริโภค สภาปฏิรูปแห่งชาติ

๔. สรุปผลการพิจารณาและมติของคณะกรรมการ

คณะอนุกรรมการฯ ได้รับฟังข้อมูลจากหน่วยงานผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและได้ร่วมกันศึกษา ข้อมูลต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการและได้ผ่านความเห็นชอบต่อร่างกฎหมายชุดเศรษฐกิจ ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๗ จำนวน ๒ ฉบับ และเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๘ จำนวน ๘ ฉบับ รวมเป็นชุดร่างกฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัลจำนวน ๑๐ ฉบับ (แต่ยังคงค้างอยู่ ในระหว่างกระบวนการพิจารณาอีก ๓ ฉบับ) แบ่งได้เป็น ๓ กลุ่ม แบ่งแยกพิจารณาในคณะกรรมการ กฤษฎีกา ๓ คณะ ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ รวม ๒ ฉบับ ผ่านการพิจารณาในเบื้องต้นเรียบร้อยแล้ว ได้แก่

๑) ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่..) พ.ศ. .... (จัดตั้ง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม)

๒) ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (ฉบับที่..) พ.ศ. ....

กลุ่มที่ ๒ รวม ๔ ฉบับ ได้แก่

๑) ร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ....

๒) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ....

๓) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ. ....

๔) ร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

กลุ่มที่ ๓ รวม ๔ ฉบับ ได้แก่

๑) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ....

๒) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ....

๓) ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ....

๔) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ....

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๘ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้จัดการสัมมนา เชิงปฏิบัติการ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำร่างกฎหมายเร่งด่วนตามนโยบายรัฐบาล (กฎหมายเกี่ยวกับ เศรษฐกิจดิจิทัล) ซึ่งในการสัมมนาได้แจ้งต่อผู้เข้าร่วมสัมมนาว่า ได้มีการนำร่างพระราชบัญญัติกองทุน พัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ พ.ศ. .... และ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ. .... มารวมไว้ เป็นร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. .... ด้วยเหตุผลว่า “เนื่องจากเห็นว่าการ กำหนดนโยบายและแผนดังกล่าวไปปฏิบัติย่อมจะต้องพิจารณาถึงมาตรการและกระบวนการ ในการส่งเสริมไม่ว่าในด้านการพาณิชย์ อุตสาหกรรม การค้าและการลงทุน รวมทั้งนวัตกรรมต่าง ๆ ที่ใช้

เทคโนโลยีทางดิจิทัลที่จำเป็นต้องไปในแนวทางเดียวกันและมีมาตรการต่อเนื่องกัน นอกจากนั้น ยังจะต้องมีการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่างๆ ให้แก่ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน การดำเนินการในเรื่องของกองทุนดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจึงต้องมีความสอดคล้องกันด้วย ด้วยเหตุนี้จึงได้นำหลักการของร่างพระราชบัญญัติทั้งสามฉบับมารวมไว้ในร่างพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันเพื่อให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าว” ซึ่งภายหลังจากการนำร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ. .... มารวมไว้เป็น ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. .... แล้ว ส่งผลให้ ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. .... แบ่งเป็น ๕ หมวด ประกอบด้วย หมวดที่ ๑ การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม หมวดที่ ๒ คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หมวดที่ ๓ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม หมวดที่ ๔ กองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม หมวดที่ ๕ การส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล

สรุปผลการศึกษาและการวิเคราะห์ตามกรอบแนวทางประเด็นการศึกษา

คณะอนุกรรมการ ได้ทำการรวบรวมข้อมูล ประชุมปรึกษาหารือ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล แล้วสรุปเป็นผลการศึกษาตามประเด็นที่กำหนดเป็นแนวทางการศึกษา ดังนี้

๑. แนวคิดหลักการสำคัญของการเสนอร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ทั้ง ๑๐ ฉบับ สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและสังคมของประเทศไทยได้จริงหรือไม่ พบว่า

นโยบายการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมโดยหลักการแล้วเป็นนโยบายที่ดี เพราะจะเป็นกลไกขับเคลื่อนสนับสนุนส่งเสริมให้ประเทศไทยมีพัฒนาการความก้าวหน้าเข้าสู่การเป็นสังคมยุคดิจิทัลได้ในที่สุด แต่จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมพบว่า การนำเสนอร่างกฎหมายดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เริ่มต้นที่ต้องการสร้างความเชื่อมั่น และป้องกันรวมถึงแก้ไขปัญหาความเสี่ยงและความไม่ปลอดภัยเกี่ยวกับ Cybersecurity เป็นสำคัญ และต้องการให้หน่วยงานของรัฐมีข้อกำหนดและแนวปฏิบัติที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงไปในทิศทางเดียวกันเพื่อส่งผลให้สามารถผลักดันกิจการด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ E - Commerce ให้มีความเติบโตได้ในที่สุด ดังนั้น การนำเสนอร่างกฎหมายจึงอาศัยช่วงจังหวะที่รัฐบาลมีนโยบายผลักดันให้เกิด “เศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)” เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้ร่างกฎหมายทั้งหมดผ่านการพิจารณาจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รวดเร็วขึ้น ประกอบกับการจะบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการเป็นเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ได้นั้น มีความจำเป็นต้องอาศัยงบประมาณสนับสนุนจำนวนมาก ซึ่งจำเป็นต้องพิจารณาจัดหาจาก “เงินแผ่นดิน” ที่เป็นแหล่งรายได้ขนาดใหญ่ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ก็คือแหล่งรายได้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรทรัพยากรคลื่นความถี่ ในกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.) ตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งองค์กรกำกับดูแล ได้แก่ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. กำลังอยู่

ในสภาวะการถูกตั้งคำถามและจำเป็นจะต้องมีการตรวจสอบในด้านธรรมาภิบาลและความน่าเชื่อถือขององค์กรในด้านการบริหารจัดการที่โปร่งใส ซึ่งเมื่อพิจารณาไปในรายละเอียดร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลทุกฉบับแล้วจะพบว่า ร่างกฎหมายชุดนี้จัดเป็น “กฎหมายเศรษฐกิจ” ที่การบัญญัติกฎหมายกลุ่มนี้จะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบกันหลายด้าน อาทิ เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี การบริหารจัดการ การสื่อสารมวลชน วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ วิศวกรรมไฟฟ้า อีกทั้งร่างกฎหมายในแต่ละฉบับยังมีความซับซ้อนกันอยู่ในหลายมิติ จากการรวบรวมข้อมูลทำให้พบอีกว่า ร่างกฎหมายชุดดังกล่าวมุ่งเน้นการปกป้องความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ (National Security) มากกว่าปกป้องความมั่นคงปลอดภัยของระบบ หรือความมั่นคงปลอดภัยของระบบไซเบอร์ (Cybersecurity) ซึ่งจะผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการในการลงทุนหรือดำเนินธุรกิจมากกว่าจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) เพราะรายละเอียดขั้นตอนและวิธีการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายจะส่งผลให้ผู้ประกอบการต่างประเทศที่ประสงค์จะเข้ามาดำเนินการธุรกิจทางด้านอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทยขาดความเชื่อมั่นและอาจจะไปลงทุนหรือดำเนินธุรกิจในประเทศอื่นแทน ทำให้ส่งผลเสียต่อธุรกิจทางด้านอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมมากกว่าผลดี นอกจากนี้แนวคิดการยกร่างกฎหมายดังกล่าวยังมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานของรัฐ ผู้ประกอบการธุรกิจ และส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างกว้างขวาง แต่กลับขาดการมีส่วนร่วม และขาดการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้เสียต่างๆอย่างครบถ้วนรอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบัญญัติให้มีการโอนเงินงบประมาณจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.) ที่มีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งเพื่อให้เกิดการวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม ไปใช้เพื่อประโยชน์ของกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (แม้ในการแก้ไขครั้งล่าสุดจะมีการปรับแก้เป็นการจัดสรรเงินไปบางส่วนก็ตาม) ถือเป็น การเปลี่ยนแปลงหลักการจัดสรรทรัพยากรการสื่อสารของชาติที่ขัดแย้งต่อหลักการตามรัฐธรรมนูญและพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับปฏิรูปสื่อและการสื่อสารของประเทศไทยโดยภาพรวมอีกด้วย

จากการศึกษาจึงสรุปได้ว่า การที่รัฐบาลมีนโยบายพัฒนาประเทศไทยไปสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลเป็นเรื่องดี แต่เมื่อพิจารณาร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลทั้ง ๑๐ ฉบับดังกล่าวแล้วพบว่ามีความเสี่ยงที่มุ่งเน้นการปกป้องความมั่นคงปลอดภัยของประเทศมากกว่าความมั่นคงปลอดภัยของระบบคอมพิวเตอร์หรือระบบไซเบอร์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศ อันจะส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมมากกว่าผลดี นอกจากนี้ยังเป็นการบัญญัติกฎหมายที่ส่งอาจผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างกว้างขวางในขณะที่ยังขาดการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม และอาจถือเป็นการเปลี่ยนแปลงหลักการจัดสรรทรัพยากรคลื่นความถี่ที่ขัดแย้งต่อหลักการของรัฐธรรมนูญและพันธกรณีระหว่างประเทศได้ ดังนั้น ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ทั้ง ๑๐ ฉบับ จึงอาจจะไม่สามารถสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและสังคมของประเทศไทยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่มาของการออกกฎหมายได้ตามหลักการที่รัฐบาลได้วางนโยบายไว้

๒. โครงสร้าง สถานะและบทบาทอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน องค์กรหรือหน่วยงานรัฐ ที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามร่างกฎหมายเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) มีความชัดเจน และ สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและสังคมของประเทศไทยได้จริงหรือไม่ พบว่า

องค์กรหรือหน่วยงานรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลนี้ มีการจัดตั้งคณะกรรมการ สำนักงานและองค์กรขึ้นใหม่หลายคณะและหลายหน่วยงาน แต่ยังขาด ความชัดเจนในเรื่องสถานะความรับผิดชอบ และรูปแบบขององค์กรว่า องค์กรที่จัดตั้งขึ้นใหม่นี้มีสถานะ เป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน เพราะร่างกฎหมายบัญญัติให้ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วย ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น และในขณะเดียวกันไม่เป็นหน่วยรับตรวจของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) แต่ให้ สตง.เป็นผู้สอบบัญชี และตัดอำนาจอื่น ๆ อีกหลายประการที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินจะสามารถทำได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ ความโปร่งใสและการตรวจสอบหน่วยงานรัฐ ดังเช่นที่เคยปรากฏอยู่ในสำนักงาน กสทช. และยังพบต่อไป อีกว่าในการบริหารจัดการ มีการกำหนดให้สามารถถือหุ้น เข้าเป็นหุ้นส่วน หรือเข้าร่วมทุนกับบุคคลอื่น โดยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการหรือหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ.๒๕๕๖ ซึ่งอาจเป็นการบัญญัติกฎหมายเพื่อเปิดช่องให้ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการหรือหลักเกณฑ์ ตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖ อันเป็นการบัญญัติให้สิทธิพิเศษ ให้เป็นหน่วยงานที่ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการและกลไกในการตรวจสอบความโปร่งใส จากหน่วยงานอื่น เพราะหากมีความจำเป็นต้องการดำเนินการอย่างเอกชนเพื่อความเป็นอิสระ ยืดหยุ่นและมี ประสิทธิภาพ ก็ควรบัญญัติให้มีการจัดตั้งเป็นนิติบุคคลเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรให้มีความชัดเจน เพราะ ความชัดเจนจะเป็นตัวกำหนดมาตรการความโปร่งใสและการตรวจสอบถ่วงดุล นอกจากนี้จากการศึกษา คุณสมบัติของผู้บริหารและกรรมการของคณะกรรมการเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อสังคมพบว่า ไม่มีข้อจำกัดหรือ ข้อกำหนดคุณสมบัติต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียและไม่เป็นผู้มีตำแหน่ง เกี่ยวข้องทางการเมือง ทั้ง ๆ ที่คณะกรรมการเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อสังคมมีอำนาจหน้าที่เหนือคณะรัฐมนตรี และคณะกรรมการกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมก็มีหน้าที่รับผิดชอบต้องงบประมาณนับหมื่น ล้านบาท มีการยกเว้นความรับผิดทางกฎหมายของหน่วยงานและพนักงานเจ้าหน้าที่ กรรมการ อนุกรรมการ คณะทำงาน และที่ปรึกษาที่คณะทำงานแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงาน รวมถึงทรัพย์สินของ สำนักงานไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดีโดยปราศจากหลักการรองรับที่สำคัญ อีกทั้งยังพบว่า มีข้อกำหนดยกเว้นการใช้ “เงินแผ่นดิน” ของหน่วยงานซึ่งขัดกับหลักวินัยทางการเงินการคลัง ตามรัฐธรรมนูญอีกด้วย ดังนั้นเมื่อโครงสร้าง สถานะและบทบาทอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน องค์กรหรือ หน่วยงานรัฐที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามร่างกฎหมายเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ขาดความ ชัดเจน ย่อมไม่สามารถสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและสังคมของประเทศไทยในที่สุด

จากการศึกษาสรุปได้ว่า โครงสร้าง สถานะและบทบาทอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน องค์กรหรือหน่วยงานรัฐที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามร่างกฎหมายเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ยังไม่ครอบคลุมประเด็นสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญที่ต้องระมัดระวัง กล่าวคือ ขาดความชัดเจนในเรื่อง สถานะบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานและหน่วยงาน ระบบการสรรหาคัดเลือกบุคคล เข้าดำรงตำแหน่งอย่างมีธรรมาภิบาล การเคารพต่อวินัยทางการเงินและการคลัง การออกแบบกลไกและ

ระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ หลักประกันการใช้อำนาจและความรับผิดชอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่โปร่งใสเป็นธรรมและสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ อันเป็นประเด็นหลักและสำคัญที่จะทำให้ร่างกฎหมายเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล ทั้ง ๑๐ ฉบับ ไม่สามารถสนับสนุนหรือส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลและสังคมของประเทศไทยได้ในที่สุด

๓. สถานะและบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม (กสทช.) ภายใต้ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) จะเป็นไปในทิศทางไหน และการจัดตั้งกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม วัตถุประสงค์ในการที่จะนำเอาเงินกองทุนไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดมีความชัดเจนเพียงพอแล้วหรือไม่ และประชาชนผู้บริโภคจะได้ประโยชน์จากกองทุนดังกล่าวอย่างไร

จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันประเทศไทยได้เปลี่ยนผ่านเข้าสู่ระบบตลาดแข่งขันเสรี ในกิจการสื่อสาร (Market - based Supply) การจัดสรรทรัพยากรสื่อสารของชาติโดยเฉพาะคลื่นความถี่ เป็นสิ่งที่มีอยู่อย่างจำกัดและเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการสื่อสาร การจัดสรรทรัพยากรจึงต้องเป็นไปเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและประโยชน์สูงสุด อีกทั้งความข้อนี้อย่างเป็นพันธกรณีของประเทศที่ได้ให้ไว้ในระดับระหว่างประเทศทั้งต่อองค์การการค้าโลก (WTO) และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) โดยหลักการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดต้องเป็นไปในลักษณะที่โปร่งใส และไม่เลือกปฏิบัติเป็นหลักสำคัญ ดังนั้น ในกรณีจัดสรรทรัพยากรความถี่ให้แก่เอกชนหรือผู้ประกอบการเพื่อให้บริการเชิงพาณิชย์ จึงนิยมใช้วิธีการประมูลเพราะเป็นวิธีการที่สามารถพิสูจน์ได้ชัดเจนว่า โปร่งใสไม่เลือกปฏิบัติ และรัฐจะต้องดำเนินนโยบายการจัดรูปแบบองค์กรกำกับดูแลให้มีการแบ่งแยก รัฐในฐานะผู้กำหนดนโยบาย (Policy Maker) และรัฐในฐานะหน่วยงานกำกับดูแล (Regulators) ออกจากรัฐในฐานะผู้ประกอบการ (Operators) ให้ชัดเจน การเกิดขึ้นของร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัลซึ่งส่งผลให้ กสทช. ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแลขาดความเป็นอิสระและไม่สามารถใช้ดุลพินิจอย่างอิสระในการจัดสรรคลื่นความถี่ได้ เพราะต้องปฏิบัติตามแผนและนโยบายที่อนุมัติโดยคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้เมื่อศึกษาถึงวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นไปเพื่อ “การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการให้การอุดหนุนหรือให้กู้ยืมแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนหรือบุคคลทั่วไปในการดำเนินงาน ซึ่งการให้กู้ยืมแก่เอกชนหรือบุคคลทั่วไปในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม” โดยภาพรวม มิใช่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมโดยตรง แม้เงินรายได้ของกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจะเป็นรายได้ในอัตราส่วนร้อยละ ๒๕ ของเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม และเงินรายได้จากการดำเนินงานเฉพาะส่วนที่ได้รับหรือเรียกเก็บในกิจการโทรคมนาคมจากผู้ให้บริการหรือผู้รับสัมปทานก็ตาม แต่โดยหลักการเงินรายได้จากทรัพยากรของชาติประเภทใดก็ตามควรที่จะนำไปใช้จ่ายหรือพัฒนาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาทรัพยากรในประเภทนั้นๆ โดยตรง การแบ่งหักรายได้จากกองทุนเดิมไปสู่กองทุนใหม่ย่อมส่งผลต่อประชาชนผู้บริโภคที่ย่อมจะได้รับประโยชน์จากกองทุนเดิมลดลงและเกิดความซ้ำซ้อนกับกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

และกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อาจเป็นผลให้ไม่มีความจำเป็นในการจัดตั้งกองทุนหรือยกเลิกร กองทุนทั้งสองต่อไปในอนาคตได้ อีกทั้งยังมีการกำหนดเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ของกองทุนให้ สามารถ นำเงินของกองทุนไปสนับสนุนการชดเชยการถูกเรียกคืนคลื่น อันเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของการเรียกคืน คลื่นความถี่จากหน่วยงานรัฐเพื่อนำไปกระจายการถือครองให้แก่ภาคประชาชนในฐานะทรัพย์สินสาธารณะ ของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ นอกจากนี้การกำหนดให้สามารถนำเงินกองทุนไปใช้เพื่อการอุดหนุนหรือ การกั๊ยมอาจส่งผลให้การบริหารกองทุนขาดประสิทธิภาพหรือความโปร่งใสและชัดเจนเพียงพอ และ ยังพบว่ามีการจำกัดบทบาทของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นเพียงผู้สอบบัญชี และคณะกรรมการ บริหารกองทุนมีหน้าที่จัดทำงบดุลและบัญชีทำการเท่านั้น อีกทั้งยังไม่มีกำหนดให้มีตำแหน่งผู้จัดการ กองทุนซึ่งต้องทำงานเต็มเวลาในการบริหารซึ่งอาจจะทำให้การบริหารกองทุนไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งปัญหา ความไม่โปร่งใสและไม่สามารถตรวจสอบย้อนส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนในฐานะผู้ที่ จะ ได้รับประโยชน์จากการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อประโยชน์สาธารณะ และผลกระทบต่อสิทธิของประชาชน ที่จะได้รับบริการอย่างทั่วถึงตามวัตถุประสงค์ดั้งเดิมของการเรียกเก็บเงินกองทุนวิจัยและพัฒนา กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.)

จากการศึกษาสรุปได้ว่ามีความชัดเจนว่าความเป็นองค์กรอิสระของ กสทช. จะถูกลดทอน และลดบทบาทลงจนเป็นองค์กรที่ขาดความเป็นอิสระ โดยคณะกรรมการดิจิทัลเศรษฐกิจและสังคม จะเป็นผู้เข้ามามีบทบาทแทนซึ่งอาจทำให้อำนาจในการจัดสรรและกำกับดูแลคลื่นความถี่ถูกแทรกแซง ทั้งจากกลุ่มอำนาจทางการเมืองและอำนาจทุนได้โดยง่าย มีความไม่ชัดเจนในภารกิจของรัฐในฐานะ ผู้ประกอบการและผู้กำกับดูแล ส่งผลให้พัฒนาการตามแนวทางการปฏิรูปสื่อย้อนกลับไปสู่อดีตที่รัฐถือ ครองคลื่นความถี่จำนวนมากโดยใช้ประโยชน์สาธารณะเป็นข้ออ้าง การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จาก เงินกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์ สาธารณะ (กทปส.) ไปรองรับประโยชน์โดยภาพรวมของเศรษฐกิจดิจิทัล อันเป็นการขัดแย้งกับเจตนารมณ์ ของการก่อตั้งกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อ ประโยชน์สาธารณะ (กทปส.) และอาจส่งผลให้การพัฒนาด้านเนื้อหาในกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์เกิดความชะงักหรือขาดหายไป อีกทั้งกองทุนเศรษฐกิจดิจิทัลที่จัดตั้งขึ้นใหม่ยังขาดการออกแบบ กลไกและระบบการตรวจสอบที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพอันจะนำมาซึ่งปัญหาธรรมาภิบาลของหน่วยงาน ที่จัดตั้งขึ้นใหม่ได้ในอนาคตเช่นเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วกับ กสทช. ดังนั้น ภายใต้ร่างกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และ กิจการโทรคมนาคม (กสทช.) มีแนวโน้มที่จะถูกลดบทบาทหน้าที่และความสำคัญลง และการจัดตั้งกองทุน พัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ยังขาดวัตถุประสงค์ในการที่จะนำเอาเงินกองทุนตามแนวทางที่ บัญญัติไว้ในกฎหมายไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยังไม่มีชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนหรือ ผู้บริโภคได้รับและเข้าถึงการใช้ประโยชน์จากกองทุนดังกล่าวได้

๔. ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) ได้มีการกำหนด มาตรการรองรับหรือกลไกการปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการสื่อสารและรับรู้ข้อมูลข่าวสารของ ประชาชน เพื่อไม่ให้ถูกลิดรอนหรือถูกละเมิดหรือไม่ เพียงใด พบว่า

ตามหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบาย การกำหนดหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย และการร้องเรียนต่าง ๆ ได้รับการรับรองในรัฐธรรมนูญทุกฉบับ จนถึงปัจจุบัน แต่ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล ขาดการนำหลักการเหล่านี้ไปเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง และหน่วยงานต่างๆ ที่ตั้งขึ้น ส่งผลให้ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ที่จัดทำขึ้นขาดกรอบการทำงานและประสานงานที่ชัดเจน (Cybersecurity Framework) และไม่สามารถปล่อยให้ทำหน้าที่ของคณะกรรมการที่จะจัดตั้งขึ้นกำหนดได้ เพราะเป็นการออกกฎหมายที่ให้อำนาจกว้างขวางในการเฝ้าระวังแต่เพียงอย่างเดียวอย่างไรขอบเขต ขาดการนิยาม ความหมายของ Critical Infrastructures ที่ต้องการปกป้อง ไม่มีการกำหนดมาตรฐานและการบริหาร ความเสี่ยงที่ชัดเจนร่วมกันกับภาคเอกชนและประชาสังคม และไม่มีขอบเขตของการทำงาน ที่อย่างน้อย ต้องประกอบด้วย มาตรการป้องกัน ความรับผิดชอบ และมาตรการเยียวยา ความเสียหายจากการแสวงหา ประโยชน์ส่วนตัวของตนเอง

นอกจากนี้ ยังปรากฏต่อไปอีกว่า ร่างกฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ทั้ง ๑๐ ฉบับ มีบทบัญญัติที่เพิ่มอำนาจหน้าที่เสมือนตำรวจของพนักงานเจ้าหน้าที่อย่างไรขอบเขตและไม่มีมาตรการหรือ กลไกในการปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนซึ่งขัดแย้งต่อหลักการตามรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการสื่อสารและรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน โดยกรอบแนวคิดของร่างกฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และสังคม มีลักษณะบั่นทอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนและบั่นทอนบรรยากาศการลงทุนของเอกชน และต่างชาติส่งผลให้เกิดความหวาดกลัวและไม่แน่ใจทั้งในแง่ผู้ประกอบการผู้ให้บริการและประชาชน ผู้ใช้บริการ เนื่องจาก ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ฯ ให้อำนาจพนักงาน เจ้าหน้าที่เข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลอย่างไรขอบเขตและเน้นเฉพาะการเข้าถึงข้อมูลบุคคลที่เป็นเป้าหมาย (Targeted Surveillance) โดยปราศจากการกลั่นกรองจากศาลหรือตุลาการฯ และปราศจากการโต้แย้ง คำสั่งที่เกี่ยวข้องซึ่งขัดกับหลักการตามกฎหมายวิธีพิจารณาทางปกครอง ไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดความ รับผิดชอบของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นการเฉพาะอย่างน้อยตามหลักการความรับผิดเด็ดขาด (Strict Liability) เพื่อให้ประชาชนสามารถดำเนินการฟ้องร้องกล่าวโทษได้ตามกฎหมายโดยไม่เป็นภาระมากเกินไป และ ไม่มีมาตรการเยียวยาความเสียหายให้แก่ประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นการเฉพาะ เพื่อให้ประชาชนสามารถได้รับการเยียวยาความเสียหายได้ตาม กฎหมายโดยไม่เป็นภาระมากเกินไป ในขณะที่เดียวกันก็ปรากฏพบในร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ เช่นเดียวกันว่า มีการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการแม้เพียง มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิดโดยปราศจากการกลั่นกรองจากศาลหรือฝ่ายบริหารระดับ รัฐมนตรีหรืออธิบดี และปราศจากการโต้แย้งคำสั่งที่เกี่ยวข้องซึ่งขัดกับหลักการตามกฎหมายวิธีพิจารณา ทางปกครอง และในร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ว่ามียกเลิกหลักการให้ความยินยอม (Consent) ของเจ้าของข้อมูลตามหลักสากล รวมถึงข้อยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายแก่ ผู้สื่อข่าว หรือองค์กรศาสนา ซึ่งไม่แน่ชัดว่ามีขอบเขตเพียงใด สำหรับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์ฯ และร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ก็ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการ เข้าตรวจค้น ยึด และอายัดทรัพย์สิน โดยปราศจากการกลั่นกรองจากศาล และปราศจากการโต้แย้งคำสั่ง

ที่เกี่ยวข้องซึ่งขัดกับหลักการตามกฎหมายวิธีพิจารณาทางปกครอง ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ซึ่งเป็นการเอาหน่วยงาน ๒ หน่วยที่มีภารกิจขัดแย้งกันมาไว้ในที่เดียวกัน ย่อมทำให้ภารกิจด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นเรื่องของประชาชนโดยแท้ได้รับความสำคัญน้อยกว่าอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในด้านการกำหนดมาตรการกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่และมาตรการเยียวยาให้กับประชาชนผู้ถูกระทำละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้ร่างกฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมก็ยังไม่ชัดเจนหรือให้หลักประกันอย่างเพียงพอแก่ประชาชน กล่าวคือ มีการยกเว้นความรับผิดทางกฎหมายของหน่วยงานและพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ. .... จากเดิมที่บัญญัติให้ กรรมการ อนุกรรมการ คณะทำงาน และที่ปรึกษาที่คณะทำงานแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ในขณะที่เดียวกันก็กำหนดยกเว้นความรับผิดทางกฎหมายให้ไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญา รวมตลอดถึง ทรัพย์สินของสำนักงานไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดีและมาตรการทางปกครอง ต่อมาเมื่อได้มีการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมเป็นร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. .... แม้จะปรากฏว่า ได้มีการตัดการยกเว้นความรับผิดทางกฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่และตัดการยกเว้นความรับผิดเกี่ยวกับมาตรการปกครองออกไป แต่ยังคงหลักการว่าด้วยการยกเว้นความรับผิดแห่งการบังคับคดีในทางแพ่งไว้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๑ แห่งร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ..... วรรคสอง บัญญัติว่า “ทรัพย์สินของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ไม่อยู่ในความรับผิดแห่งการบังคับคดี” ซึ่งผลในทางกฎหมายไม่แตกต่างกันมากนัก

ในด้านการดำเนินกิจกรรมหรือการดำเนินกิจการใดๆของ กสทช. จากร่างกฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่กำหนดให้ต้องสอดคล้องกับนโยบายของคณะรัฐมนตรีและนโยบายของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแล้ว หลักการความเป็นอิสระของ กสทช. ย่อมถูกลดทอนลงและส่งผลกระทบต่อสิทธิข้อมูลข่าวสารของประชาชน รวมทั้งสื่อมวลชน และจัดเป็นการกำหนดแนวทางการบัญญัติกฎหมายที่สวนทางกับแนวทางการปฏิรูปด้านการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศที่คณะกรรมการการปฏิรูปสื่อมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ กำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ทั้งนี้ เนื่องจากองค์ประกอบของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมอาจเป็นบุคคลที่ได้รับการจัดสรรมาจากฝ่ายการเมือง ทำให้ง่ายต่อการถูกแทรกแซง โดยเฉพาะการแทรกแซงด้านเนื้อหา (Content) ที่ต้องเผยแพร่ต่อสาธารณะผ่านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ทำให้สิทธิเสรีภาพของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสื่อมวลชน ย่อมจะได้รับผลกระทบอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และยิ่งพบต่อไปอีกว่า บทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ มีความเข้าใจผิดว่าจะสามารถจัดสรรคลื่นความถี่ให้แก่หน่วยงานรัฐไปดำเนินการได้ โดยหลีกเลี่ยงการใช้คำว่า “ประสิทธิภาพ” ในการร่าง และให้ความสำคัญต่อหน่วยงานภาครัฐมากกว่าภาคประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของคลื่นความถี่ จึงมีการแก้ไขถ้อยคำจากคำว่า “จัดสรรอย่างเพียงพอ” เป็นการกำหนดให้มีความสำคัญกับ “บริการสาธารณะ” ที่รัฐให้แก่ประชาชนก่อน ซึ่งในความเป็นจริงแล้วหน่วยงานรัฐไม่สามารถจะเป็นผู้ประกอบการหรือให้บริการที่แข่งขันกับเอกชนได้แม้โดยผ่านการให้สัมปทานก็ตาม เพราะขัดกับหลักการในการจัดสรรคลื่นความถี่ให้หน่วยงานรัฐจะสามารถทำได้เฉพาะกรณีที่เป็นกรให้บริการของรัฐโดยแท้ที่ไม่มีเอกชนสนใจให้บริการ

นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีการเปลี่ยนวิธีการจัดสรรคลื่นความถี่ด้วยการคัดเลือกสำหรับการประกอบกิจการโทรคมนาคมซึ่งเป็นการประกอบกิจการทางธุรกิจจากวิธีประมูลเป็นวิธีการคัดเลือกด้วยระบบ Beauty contest ในขณะที่การจัดสรรคลื่นความถี่ในการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ประเภทธุรกิจกลับกำหนดให้ต้องใช้วิธีการประมูลโดยปราศจากหลักการอันจะอ้างอิงด้วยเหตุและผลได้เมื่อใช้วิธีการที่ต่างกันประเภทที่ประกอบธุรกิจเช่นเดียวกัน อีกทั้งยังมีการเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ของกองทุนสามารถนำเงินของกองทุนไปสนับสนุนการชดเชยการถูกเรียกคืนคลื่นโดยขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการประเมินค่าชดเชยในลักษณะเดียวกันกับการเวนคืนที่ดิน ทำให้เป็นช่องทางการทุจริต และเกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม เพราะผู้รับใบอนุญาตทุกรายต้องรับภาระอุดหนุนผู้ถือครองคลื่นความถี่เดิมซึ่งไม่มีประสิทธิภาพ และถือเป็นที่มาของผู้ถือครองคลื่นความถี่ที่ต้องคืนคลื่นความถี่ที่ไม่ใช่ประโยชน์อยู่แล้ว อีกทั้ง ยังขาดแนวทางการปฏิรูปการสื่อสารของชาติที่ต้องการให้รัฐถือคลื่นความถี่ให้น้อยลงเท่าที่จำเป็นและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงคลื่นความถี่ได้มากขึ้น ซึ่งขัดกับหลักการที่มีมาอย่างต่อเนื่องโดยตลอดตั้งแต่รัฐธรรมนูญฉบับก่อนและฉบับที่กำลังยกراอยู่

จากการศึกษาสรุปได้ว่าโดยภาพรวมของกฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ทั้ง ๑๐ ฉบับ ไม่มีมาตรการรองรับหรือกลไกการปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ โดยส่งผลกระทบต่อเป็นการลดอนสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสารของประชาชนเป็นอย่างมากเนื่องจากการยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล ทั้ง ๑๐ ฉบับขาดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพิ่มอำนาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่อย่างไร้ขอบเขตโดยปราศจากการกลั่นกรองจากศาลหรือตุลาการ ขาดมาตรการหรือกลไกในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ขาดกรอบการทำงานที่ชัดเจน ไม่มีมาตรการป้องกันและ มาตรการเยียวยาความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ มีการยกเว้นความรับผิดชอบตามกฎหมายของหน่วยงานบางประการ ซึ่งอาจส่งผลเป็นการบั่นทอนมากกว่าส่งเสริมบรรยากาศในการลงทุน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน รวมทั้งสื่อมวลชนย่อมต้องถูกลดทอนลงไปตามความเป็นอิสระของ กสทช. การกำหนดให้มีการเปลี่ยนวิธีการประมูลไปเป็นการคัดเลือก การเพิ่มวัตถุประสงค์เพื่อนำเงินกองทุนไปใช้เพื่อการชดเชยการคืนคลื่นความถี่ อีกทั้งยังเป็นการกำหนดแนวทางการบัญญัติกฎหมายที่สวนทางกับแนวทางการปฏิรูปด้านการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศที่คณะกรรมการปฏิรูปสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สภาปฏิรูปแห่งชาติ กำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้ด้วย

๕. โครงสร้าง สถานะและบทบาทอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน องค์กรหรือหน่วยงานรัฐที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามร่างกฎหมายเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) จะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของภาคเอกชน ภาคธุรกิจ หรือผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือไม่ และจะมีมาตรการสนับสนุนส่งเสริมและสร้างความเชื่อมั่นความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cybersecurity) ให้กับภาคเอกชน ภาคธุรกิจ หรือผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ อย่างไร พบว่า

ร่างกฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ทั้ง ๑๐ ฉบับ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือหรือกลไกในการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล แต่กลับส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของภาคเอกชน ภาคธุรกิจ หรือผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากกว่า ทั้งนี้ เนื่องจาก

เมื่อพิจารณาไปในรายละเอียดแล้ว ร่างกฎหมายชุดดังกล่าวกลับมุ่งเน้นไปในทางการปกป้องความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ (National Security) มากกว่าความมั่นคงปลอดภัยของระบบหรือความมั่นคงปลอดภัยของระบบไซเบอร์ (Cybersecurity) ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการในการลงทุนหรือดำเนินธุรกิจ ขณะเดียวกัน อาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการในต่างประเทศที่จะเข้ามาดำเนินการธุรกิจทางด้านอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เพราะไม่มีความเชื่อมั่นในความมั่นคงปลอดภัยของระบบไซเบอร์ (Cybersecurity) ของประเทศไทย และอาจจะไปลงทุนหรือดำเนินธุรกิจในประเทศอื่นแทน และหากเกิดภาวะการณ์เช่นนั้นจริง ย่อมจะส่งผลเสียต่อธุรกิจทางด้านอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมได้ เพราะทำให้ผู้ประกอบการต้องแบกรับภาระต้นทุนในการทำธุรกิจที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากกฎหมายให้ความสำคัญกับความมั่นคง แต่ขาดความชัดเจนและความรวดเร็วในทางปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ บุคลากรไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ ในการปฏิบัติงานอย่างรวดเร็วและชอบธรรม ทำให้ภาคเอกชนไม่สามารถคาดหวังการทำงานที่มีมาตรฐานได้ เกิดช่องว่างจากการตีความและใช้ดุลยพินิจรายบุคคล ในการใช้ “ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่” การขาดความเชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมาย เป็นอุปสรรคต่อบรรยากาศในการทำธุรกิจและการลงทุนแนวทางการปฏิบัติที่ระบุในกฎหมายทำให้ผู้ประกอบการเกิดความกังวลและไม่เอื้อต่อการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ การให้อำนาจเจ้าพนักงานโดยไม่ต้องขออำนาจศาลอาจเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ไม่รู้มีการบังคับใช้กฎหมายเกินความสมควร รวมถึงการตั้งองค์กรต่าง ๆ โดยให้สิทธิพิเศษและอำนาจเกินความเหมาะสม การตัดคำว่า “โดยมิชอบ” ออกไปจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์อาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาและวิจัย (R&D) การกำหนดให้มีโครงสร้างการดำเนินงานที่มีคณะกรรมการหลายชุดทำให้ผู้ประกอบการเกิดความสับสนว่าคณะกรรมการชุดใดมีหน้าที่เป็นผู้กำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาในด้านใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่ไม่ได้ระบุถึงรัฐจะให้การส่งเสริมด้วยวิธีใด

จากการศึกษาสรุปได้ว่าร่างกฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ทั้ง ๑๐ ฉบับ อาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและเป็นอุปสรรคต่อการลงทุนของภาคเอกชน ภาคธุรกิจ หรือผู้ประกอบการมากกว่าจะสามารถใช้เป็นเครื่องมือหรือกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล เพราะร่างกฎหมายขาดความชัดเจน หน่วยงานต่างๆขาดบุคลากรและกระบวนการปฏิบัติงานรวมถึงความเชื่อมั่นในการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนสร้างความสับสนต่อผู้ประกอบการในด้านการรับทราบ ติดตามทิศทางการดำเนินนโยบายจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบที่มีอยู่หลายชุด

๕. ข้อเสนอประเด็นการปฏิรูปและแนวทางการดำเนินการที่นำเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติพิจารณา

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น คณะอนุกรรมาธิการฯ จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเศรษฐกิจดิจิทัลโดยภาพรวมดังต่อไปนี้

กลุ่มเนื้อหากฎหมายเศรษฐกิจดิจิทัลฯ ว่าด้วยคณะกรรมการและกองทุน ซึ่งประกอบด้วยร่าง

๑. พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. .... (ซึ่งรวมร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ. .... เข้าด้วยกัน) และร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และ

กำกับกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่..) พ.ศ. ....
ในส่วนที่เกี่ยวข้อง นั้น มีข้อเสนอแนะดังนี้

๑.๑ ควรกำหนดบทบาทของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมให้เป็นเพียงผู้กำหนดนโยบาย (Policy Maker) โดยแยกผู้กำกับดูแล (Regulator) และผู้ประกอบการ (Operator) ออกจากกันอย่างเด็ดขาด เพื่อป้องกันการแทรกแซงการดำเนินงานของ กสทช. ตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี ด้วยวิธีการดังนี้

๑.๑.๑ กำหนดให้ กสทช. ดำเนินการตามนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่ผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาเพียงอย่างเดียว โดยตัดข้อกำหนดที่ให้ กสทช. ต้องดำเนินการตามแผนและนโยบายของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอันเป็นการซ้ำซ้อนออกไป และให้คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นผู้จัดทำแผนและนโยบายเสนอคณะรัฐมนตรี

๑.๑.๒ ยกเลิกอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แต่กำหนดให้คณะกรรมการดังกล่าวจัดทำนโยบายและแผนแม่บทเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบจากรัฐสภา ซึ่ง กสทช. ต้องนำไปปฏิบัติตามมาตรา ๗๔ ของพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

๑.๑.๓ องค์กรประกอบของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมและคณะกรรมการย่อยชุดต่างๆ ต้องไม่มีตัวแทนผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมเป็นกรรมการ ตลอดจนต้องมีการกำหนดคุณสมบัติต้องห้ามของผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามข้อเสนอข้อ ๑.๔.๑

๑.๑.๔ ควรมีการกำหนดให้ชัดเจนว่าคณะกรรมการหรือหน่วยงานใดจะเป็นผู้ปฏิบัติงาน (Implementers) เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ไม่เกิดความขัดแย้งเชิงบทบาทในอนาคตรหว่างผู้กำหนดนโยบาย (Policy Maker) ผู้กำกับดูแล (Regulator) และผู้ประกอบการ (Operator)

๑.๒ ให้คงไว้ซึ่งกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.) ตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ และต้องไม่มีการจัดสรรเงินจากกองทุนดังกล่าวไปยังกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมโดยตรง แต่กำหนดให้รัฐบาลจัดสรรเงินจากรายได้แผ่นดินที่ได้รับจากสำนักงาน กสทช. ตามมาตรา ๖๕ วรรค ๒ เข้าสู่กองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแทนตามจำนวนที่รัฐบาลเห็นเป็นการสมควร

๑.๓ แก้อั้ววัตถุประสงค์ของกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมไม่ให้มีวัตถุประสงค์หรือภารกิจซ้ำซ้อนกับกองทุนที่มีอยู่แล้ว เช่น กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

๑.๔ แก้อั้วปัญหาธรรมาภิบาลในการแต่งตั้งและการดำเนินงานของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ด้วยการเพิ่มความโปร่งใสและการตรวจสอบการดำเนินการ โดย

๑.๔.๑ กำหนดให้คุณสมบัติของคณะกรรมการทุกคณะตามชุดกฎหมายเศรษฐกิจดิจิทัลรวมถึงกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อยต้องไม่เป็นผู้มีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ และไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีความรับผิดชอบทางการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

๑.๔.๒ กำหนดให้การใช้เงินจากกองทุนดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมต้องดำเนินการตามกฎหมาย ๔ ฉบับ ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย, กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ, กฎหมายว่าด้วยการโอนงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง ยกเว้นกรณีจำเป็นเร่งด่วน และต้องอยู่ภายใต้กรอบวินัยการเงินการคลัง ตามมาตรา ๑๗๐ วรรค ๒ ของรัฐธรรมนูญ

๑.๔.๓ เพิ่มบทบาทของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและผู้สอบบัญชีให้เทียบเท่ากับหน่วยงานและกองทุนอื่น เช่น กำหนดให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและผู้สอบบัญชีเป็นทั้งผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของกองทุน อีกทั้งให้อำนาจผู้สอบบัญชีในการเรียกและตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ รวมถึงการสอบถามผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ของกองทุนได้

๑.๔.๔ กำหนดให้มีตำแหน่งผู้จัดการกองทุนที่ทำงานเต็มเวลาและแต่งตั้งโดยคณะกรรมการบริหารกองทุน

๑.๔.๕ กำหนดให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลกองทุนดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

๑.๔.๖ กำหนดการให้มีการประเมินผลงานของหน่วยงานในกำกับ และการทำงานของคณะกรรมการและคณะทำงานทุกชุด และหากไม่บรรลุภารกิจตามแผนแม่บทให้สามารถยุบหรือยกเลิกหน่วยงานหรือคณะกรรมการนั้นได้

๒. พระราชบัญญัติ กสทช. ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่..) พ.ศ. .... มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๒.๑ ให้ชะลอการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่..) พ.ศ. .... ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ในประเด็นอื่นใดออกไปก่อน จนกว่าจะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์และแนวทางการปฏิรูปที่คณะกรรมการการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติเสนอ

๒.๒ ให้คงหลักการความเป็นองค์กรอิสระของ กสทช. ตามที่เป็นมาตั้งแต่รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ และตามแนวทางที่กำลังยกร่างอยู่

๒.๓ ให้คงหลักการการจัดสรรทรัพยากรสื่อสารของชาติที่ต้องเป็นไปเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและประโยชน์สูงสุด โดยกำหนดให้การจัดสรรคลื่นความถี่สำหรับการประกอบกิจการธุรกิจทุกประเภทกิจการต้องใช้วิธีการประมูล

๒.๔ กำหนดบทบาทหน้าที่ของ กสทช. ในการจัดสรรคลื่นความถี่ให้มีความชัดเจนว่าหมายถึง บทบาทตามความหมายที่ ITU กำหนดทั้ง ๓ ระดับ ได้แก่ การจัดสรรคลื่นความถี่ (Frequency Allocation) การจัดแบ่งคลื่นความถี่ (Frequency Allotment) และการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ (Frequency Assignment) ซึ่งเป็นบทบาทที่ต้องอาศัยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการดำเนินการ

๒.๕ ให้คงหลักการของการปฏิรูปการสื่อสารของชาติที่ต้องการให้รัฐถือคลื่นความถี่ให้น้อยลงและเท่าที่จำเป็น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงคลื่นความถี่ได้มากขึ้น

๒.๖ บทบัญญัติในพระราชบัญญัติชุดนี้ต้องมีบทบัญญัติใดที่ส่งผลให้ กสทช. ไม่สามารถใช้ดุลพินิจอย่างอิสระในการจัดสรรทรัพยากรสื่อสารของชาติได้ เช่น ต้องไม่มีบทบัญญัติใดที่กำหนดให้ กสทช. ต้องชดเชยการเรียกคืนคลื่นความถี่ด้วยเงินจากกองทุน แผนและนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลต้องไม่มีผลให้เป็นการกำหนดให้ กสทช. ต้องจัดสรรคลื่นความถี่ให้แก่ผู้ใดผู้หนึ่งเป็นการเฉพาะหรือเป็นการเลือกปฏิบัติที่ระหว่างผู้ประกอบการและหน่วยงานของรัฐ อันจะเป็นการทำลายหลักการการส่งเสริมการแข่งขันเสรีเป็นธรรม หรือเป็นการอุดหนุนไขว้แก่ผู้ประกอบการที่ใช้ทรัพยากรความถี่อย่างไม่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น

๓. กลุ่มเนื้อหากฎหมายเศรษฐกิจดิจิทัลที่ว่าด้วยสำนักงานและธรรมาภิบาล ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ สำนักงานดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ มีข้อเสนอแนะดังนี้

๓.๑ สร้างความชัดเจนของสำนักงานและหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นว่าจัดตั้งเป็นหน่วยงานของรัฐหรือจะจัดตั้งเป็นองค์กรมหาชน หรือองค์กรเอกชน อย่างไรก็ตามหากองค์กรที่จัดตั้งขึ้นมีการใช้อำนาจของรัฐก็จะต้องได้รับการตรวจสอบอย่างหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเรียกชื่อหน่วยงานนั้นว่าอย่างไร หรือหากจะมีการดำเนินการอย่างเอกชน เช่น การเข้าทำสัญญาหรือเข้าร่วมทุนกับเอกชนอย่างอิสระเพื่อความยืดหยุ่นและประสิทธิภาพของการทำงาน ก็ควรจะจัดตั้งให้เป็นนิติบุคคลเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร เช่น มูลนิธิ ซึ่งก็ไม่ต้องใช้อำนาจรัฐอย่างหน่วยงานของรัฐเช่นกัน

๓.๒ แก้ไขร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลฯ และร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฯ (ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมฯ) ที่กำหนดให้สำนักงานสามารถร่วมทุน โดยการถือหุ้น เข้าเป็นหุ้นส่วน หรือเข้าร่วมทุนกับเอกชนได้ โดยในกรณีที่ยังคงเป็นหน่วยงานที่ใช้อำนาจรัฐก็ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ โดยยึดถือหลักวินัยการเงินการคลังตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

๓.๓ แก้ไขร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ฯ และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ โดยกำหนดให้รายได้ของสำนักงานต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

๓.๔ แก้ไขร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลฯ และร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฯ (ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมฯ) โดยกำหนดให้รายได้ของสำนักงานหลังหักค่าใช้จ่ายแล้วต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

๓.๕ ยกเลิกข้อกำหนดการยกเว้นความรับผิดในร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลฯ ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมฯ หรือแก้ไขให้ อย่างน้อยหน่วยงาน กรรมการ อนุกรรมการ ที่ปรึกษา และพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องมีภาระการพิสูจน์ความสุจริตของตนเอง หากพิสูจน์ไม่ได้ก็ต้องมีความรับผิดตามกฎหมาย

๓.๖ แก้ไขร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ฯ ในประเด็นดังต่อไปนี้

๓.๖.๑ แก้ไขอำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลเฉพาะกรณีเข้าถึงข้อมูลบุคคลที่เป็นเป้าหมาย (targeted surveillance) โดยกำหนดให้ต้องมีการกลั่นกรองจากศาลหรือตุลาการฯ และเปิดโอกาสให้มีการโต้แย้งคำสั่งที่เกี่ยวข้องได้

๓.๖.๒ เพิ่มบทบัญญัติที่กำหนดความรับผิดของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สามารถเข้าถึงระบบข้อมูลเป็นการเฉพาะอย่างน้อยตามหลักการความรับผิดเด็ดขาด (strict liability)

๓.๖.๓ เพิ่มมาตรการเยียวยาความเสียหายให้แก่ประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นการเฉพาะ

๓.๖.๔ กำหนดกรอบการทำงานและประสานงานที่ชัดเจน (Cybersecurity Framework) ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย Identify, Protect, Detect, Respond, Recover

๓.๖.๕ เพิ่มนิยาม “ภัยคุกคาม” (Threats) และ “โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญยิ่ง” (Critical Infrastructures) ที่ต้องการปกป้อง ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย Availability, Integrity และ Confidentiality

๓.๖.๖ เพิ่มการกำหนดมาตรฐานและการบริหารความเสี่ยงที่ชัดเจนร่วมกันกับภาคเอกชนและประชาสังคม

๓.๖.๗ เพิ่มขอบเขตของการทำงานที่อย่างน้อยต้องประกอบด้วย มาตรการป้องกันความรับผิด และมาตรการเยียวยาความเสียหายจากการแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวของตนเองหรือบุคคลอื่นจากระบบและข้อมูล

๓.๗ แก้ไขร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการแม้เพียงมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการกระทำความผิดโดยให้มีการกลั่นกรองจากศาลหรือฝ่ายบริหารระดับรัฐมนตรีหรืออธิบดี และเปิดโอกาสให้มีการโต้แย้งคำสั่งที่เกี่ยวข้องได้

๓.๘ แก้ไขร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ โดยเพิ่มหลักการให้ความยินยอม (consent) ของเจ้าของข้อมูลตามหลักสากลตามที่มีอยู่ในร่างเดิมฯ

๓.๙ แก้ไขร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ และร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าตรวจค้น ยึด และอายัดทรัพย์สิน โดยต้องมีการกลั่นกรองจากศาล และเปิดโอกาสให้มีการโต้แย้งคำสั่งที่เกี่ยวข้องได้

๓.๑๐ แก้ไขร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ให้แยกภารกิจในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ออกจากอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์

๓.๑๑ ยกเลิกพระราชบัญญัติวิฤตุนาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ และกฎหมายอื่นที่มาก่อนพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งเชิงบทบาทของหน่วยงานตามกฎหมายเก่ากับกฎหมายใหม่ที่มีผู้กำหนดนโยบาย (Policy Maker) ผู้กำกับดูแล (Regulator) และผู้ประกอบการ (Operator)

๓.๑๒ เพิ่มบทบัญญัติรับรองหลักการการมีส่วนร่วมของประชาชน เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการทั้งในระดับนโยบาย การกำหนดหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย และการร้องเรียนต่างๆในกฎหมายทุกฉบับ

๔. นอกจากข้อเสนอแนะในการแก้ไขร่างกฎหมายตามข้อ ๑ ถึง ๓ แล้ว คณะอนุกรรมการฯยังมีข้อเสนอแนะด้านแนวทางหรือมาตรการสนับสนุนส่งเสริมและสร้างความเชื่อมั่นความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cybersecurity) ให้กับภาคเอกชน ภาคธุรกิจ หรือผู้ประกอบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

๔.๑ กำหนดบทบาทให้รัฐมีฐานะเป็นคนกลางในเวทีการแข่งขันของภาคเอกชนซึ่งจะสามารถดึงดูดการลงทุน และเกิดการใช้เทคโนโลยีที่คุ้มค่า

๔.๒ ในกรณีที่มาตรการของรัฐกระทบสิทธิเสรีภาพของผู้ใช้ย่อมส่งผลกระทบต่อความสามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศ การบัญญัติกฎหมายต่างๆต้องเป็นไปตามหลักสากล และควรให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการร่วมยกร่างอันจะส่งผลให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของการเชื่อมโยงในภูมิภาค (HUB)

๔.๓ การใช้อำนาจของภาครัฐต้องโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ รัฐ (รวมถึงรัฐวิสาหกิจ) ไม่ควรดำเนินการแข่งกับเอกชนหรือปิดกั้นโอกาสในการดำเนินงานของภาคเอกชน

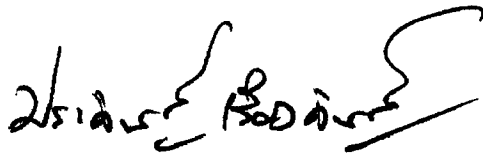
๔.๔ รัฐควรเน้นปรับปรุง คัดสรรและสร้างขีดความสามารถให้เกิดขึ้นกับบุคลากรทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

๔.๕ ผู้รับผิดชอบงานด้าน Cybersecurity ต้องเปลี่ยนทัศนคติจากการป้องกันเป็นการรับมือ และต้องสร้างทีม Cert (Computer Emergency Response Team) ให้เข้มแข็ง

๔.๖ รัฐควรเปิดกว้างในการคัดสรรกรรมการขององค์กรต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นมาโดยให้มีตัวแทนในภาคอาชีพต่างๆ (professional/practice) และรัฐควรอยู่ในบทบาทของการเป็นผู้ลงทุนเพื่อกระตุ้นให้เกิดเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อให้เอกชนที่มีความเชี่ยวชาญเป็นผู้ดำเนินการต่อไป การดำเนินงานของภาครัฐที่เกี่ยวกับโลกดิจิทัล ควรจะใช้วิธีการทาง “ดิจิทัล” มากกว่าใช้วิธีการทางกายภาพหรืออนาล็อก

จากบทสรุปผลการศึกษา ข้อเสนอประเด็นการปฏิรูปและแนวทางหรือมาตรการการดำเนินการดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างกฎหมายเศรษฐกิจดิจิทัลทั้ง ๑๐ ฉบับดังกล่าว เป็นร่างกฎหมายชุดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียจำนวนมาก และอาจส่งผลกระทบต่ออันก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมไทยในวงกว้าง เมื่อรัฐบาลมีนโยบายผลักดันให้เกิดการบังคับใช้ร่างกฎหมายเศรษฐกิจดิจิทัลทั้ง ๑๐ ฉบับเป็นการเร่งด่วน จึงมีความจำเป็นที่จะได้รับการรับข้อมูลจากการศึกษาของคณะกรรมการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรอบด้านเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจกำหนดนโยบายการพัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนต่อไป

อนึ่ง รายงานผลการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการพิจารณากฎหมายดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม ในคณะกรรมการการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาปนิกรูปแห่งชาติครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะมิติด้านผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ทั้ง ๑๐ ฉบับ เท่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกลไกในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศไทยทั้งระบบ จึงยังคงมีความจำเป็นที่หน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีการศึกษามิติด้านอื่นๆต่อไปด้วย ทั้งนี้ เพื่อผลักดันให้นโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลเกิดสัมฤทธิ์ผลได้อย่างเป็นรูปธรรมและสนับสนุนให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมดิจิทัลที่สมบูรณ์แบบต่อไป

(นายประดิษฐ์ เรืองดิษฐ์)

เลขาธิการคณะกรรมการการปฏิรูปการสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ
สถาปนิกรูปแห่งชาติ